

MEGEMLEKEZÉS

Szepesváry Györgyné (1927–2017)

Megdöbbenéssel hallottuk, hogy Szepesváry Györgyné októberben, néhány nappal a 90. születésnapja után elhunyt. Szepesváry Éva több mint negyedszázadon keresztül az Egyesület egyik motorja volt. A titkárság vezetőjeként, főtitkárhelyettesként rengeteget tett a kémikus-társadalom érdekében.

Munkálkodását 1956-ban kezdte, olyan időben, amikor a társadalmi egyesületek szinte nem voltak vagy csak takaréklángon működtek. Három elnök mellett dolgozott (Schay Géza, Mezei Barna és Inczedy János), akikkel jó munkakapcsolatban volt. Megemlítendő, hogy az Egyesület

kb. 30 évig működő főtitkárával, Preisch Miklóssal sok maradandót alkottak.

Az ötvenes, hatvanas években az Egyesület elsősorban előadói üléseket és hazai konferenciákat szervezett. Éva kiváló organizátor volt, jó emberismerete, valamint perfekt német és angol tudása segítségével megindult a nemzetközi kapcsolatok kialakítása. A Csehszlovák, majd az Osztrák Kémikusok Egyesületével megkezdtek a nemzetközi együttműködések. A „devizamentes” cseriprogramokkal sikerült külföldi előadókat meghívni és magyar kutatókat külföldre küldeni. Ez abban az időben, amikor nem lehetett devizához hozzájutni, nagyon nagy teljesítmény, eredmény volt. A hatvanas években két nemzetközi analitikai konferencia kiváló megszervezését készítette elő, amit aztán több más területre is kiterjesztettek.

Az Egyesület szervezeti felépítésében is jelentős eredményeket ért el. A mai szakosztályi (szakcsoporti), területi, üzemi csoportok megszervezésében aktívan részt vett. Támogatta új szakosztályok, szakcsoportok létrehozását, majd követve a tudomány fejlődését, változását, egyes csoportok összevonását.

A hetvenes években diplomáciai érzékével mérsékelte azokat a merev szabályokat (felsőbb utasításokat), hogy néhány külföldi ország küldöttei (tajvani, dél-koreai, dél-afrikai, izraeli, nyugat-berlini kollégák) nem kaphattak meghívást magyarországi rendezvényre.

Az ipari vezetőkkel kialakított jó munkakapcsolatai révén több nagyvállalat vállalta, hogy a státusukban alkalmazottakat *évekre* az Egyesület részére áthelyezzék.

Munkásságát az Egyesület is nagyra értékelte. Ő volt az első olyan személy, aki nem vegyész végzettsége ellenére megkapta az Egyesület legrangosabb elismerését, a Than Károly-díjat (1979).

Szorgalmazta, hogy a társadalmi munkásokat különféle díjak adományozásával ismerjék el (pl. Pfeifer Ignác-díj).

1984-es nyugdíjba vonulása után is kapcsolatban maradt az MKE-vel. Hosszú időn keresztül még ő intézte a Magyar Kémikusok Lapja és a Magyar Kémiai Folyóirat gazdasági ügyeit.

Széles műveltségű ember volt, szerette a zenét, sokszor találkoztam vele az Operában vagy hangversenyen. Az Operabarátok Egyesületének tagja volt.

Munkássága hozzájárult a Magyar Kémikusok Egyesülete folyamatos fejlődéséhez.

Sokan emlékezünk rá szeretettel, nyugodjék békében.

Liptay György

TUDOMÁNYOS ÉLET

60. Magyar Spektrokémiai Vándorgyűlés (60. MSV) és XIII. Környezetvédelmi Analitikai és Technológiai Konferencia (KAT2017)

Debrecen, 2017. augusztus 23–25.

Két, 2017-ben aktuális konferencia összehangolt szervezéséről született döntés Egyesületünkben. A Sümegben 2011-ben párhuzamosan szervezett X. Környezetvédelmi Analitikai és Technológiai Konferencia és 54. Spektrokémiai Vándorgyűlés kedvező tapasztalatai alapján és figyelembe véve a két szakterületen aktív kutató-fejlesztő szakemberek érdeklődését és igényeit, társrendezvényekként azonos helyszínen, azonos időben rendezte meg Egyesületünk a spektrokémikusok jubileumi, 60. Magyar Spektrokémiai Vándorgyűlését (60. MSV) és a XIII. Környezetvédelmi Analitikai és Technológiai Konferenciát (KAT2017). A szervezők alapelveként határozták meg, hogy a két konferencia bármelyikének résztvevői – érdeklődésük szerint – mindkét rendezvény előadásait meghallgathassák, és közös poszterszekciót látogathassanak meg. Alapul vettek az utóbbi évek fejlődését, ami azt mutatja, hogy a környezetvédelemben széles körben alkalmaznak olyan új mérés technikát, amely bemutatására a spektrokémiai szekciók előadásaiban számíthatunk, ugyanakkor a spektrokémikusok figyelme is jelentős mértékben fordul környezetünk állapotának vizsgálatára, környezetvédelmi problémák felé. Az egyes konferenciák szervezői Egyesületünk égisze alatti szakosztályok, illetve szakosztályi szinten működő társaságok voltak:

- a KAT 2017 Konferenciát a Környezet-analitikai és Technológiai Társaság szervezte együttműködve a Környezetvédelmi Szakosztállyal, az Élelmiszer-tudományi Szakosztállyal és a Magyar Aeroszol Társasággal;
- a 60. MSV Konferencia szervezője a Spektrokémiai Társaság volt együttműködve a Tömegspektrometriai Társasággal, az MTA Spektrokémiai Munkabizottságával, valamint a Debreceni Akadémiai Bizottság Kémiai Szakbizottságával.

A rendezvényeknek és a hozzájuk kapcsolódó színvonalas kiállításnak az MTA Debreceni Akadémiai Bizottságának Székháza (DAB Székház) adott a lebonyolításra alkalmas, kellemes, szép otthont. A két társrendezvényen összesen mintegy 120 fő vett részt.

A szervezők a két rendezvény programjának összehangolása során kiemelték azokat az eseményeket, előadásokat, amelyeket mindkét konferencia résztvevői számára egyaránt elérhetőnek szántak. E kiemelt eseményeket és előadásokat az alábbiakban ismertetjük.

1. *Közös megnyitó* és a Spektrokémiai Társaság által 2017-ben odaítélt *Török Tibor-emlékérem átadása*, a kitüntetettek plenáris előadásai. A

Viktor Kanický és Heltai György Záray Gyulával

kitüntetések Záray Gyula professzor adta át. A Társaság által 1999-ben életre hívott díj 2017. évi kitüntetettjei:

Viktor Kanický professor, a Masaryk University (Brno) egyetemi tanára, előadásának címe: Laser ablation inductively coupled plasma in the analysis of inorganic and biological materials: from optical to mass spectrometry;

Heltai György professor, a Szent István Egyetem (Gödöllő) egyetemi tanára, előadásának címe: A spektrokémiai módszerek jelentősége a környezeti elemvizelésben.

2. A Spektrokémiai Társaság által kezdeményezett *In Memoriam Pap Lajos* közös emlékülés a Debreceni Egyetem nemrég elhunyt professzor emeritusának tiszteletére, melynek előadásai az alábbiak voltak:

Kapitány Sándor¹, **Béni Áron**², **Nagy Dávid**², **Posta József**² (¹Nyíregyházi Egyetem Környezettudományi Intézet; ²Debreceni Egyetem Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszék): Környezeti minták kén-dioxid-, kénsavtartalmának vizsgálata speciális láng atomabszorpciós módszerrel;

Rácz László³, **Lakatos János**², **Raisz Iván**², **Oldal Vince**³, **Estók Bertalan**¹, **Gál Vivien Anna**⁴, **Villás Gergely**¹, **Csutorás Csaba**³ (¹Demjén Termálfürdő Kft., Budapest, ²Miskolci Egyetem, ³Eszterházy Károly Egyetem, ⁴Új Champignon Kft., Kerecsend): Innovatív technológiák kidolgozása termálvíz fürdők vízminőségének biztosítására;

Prokisch József, **Sztrik Attila**, **Babka Beáta** (Debreceni Egyetem MÉK Nanofod Laboratórium): Nanoméretű szelén- és tellúrszészecskék előállítás és vizsgálata;

Braun Mihály¹, **Laczovics Attila**², **Gombos Réka**³, **Rékasi Judit**⁴, **Berényi Ervin**² (¹MTA Atommagkutató Intézet, Debrecen, ²Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Orvosi Laboratóriumi és Képző Diagnosztikai Tanszék, ³Kenézy Gyula Kórház és Rendelőintézet, Radiológiai Osztály, Debrecen, ⁴Debreceni Egyetem Klinikai Központ, Orvosi Képző Klinikai): Vizeletminták Gd-koncentrációjának rutin mérésére alkalmas módszer fejlesztése mikrohullámú plazma atomemissziós módszerrel;

Papp-Topa Emőke, **Nyeste Erika**, **Soós Áron**, **Kovács Béla** (Debreceni Egyetem, Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar, Élelmiszertudományi Intézet): Thermo iCAP 6300 ICP-OE spektrométer optimalizálása;

Gáspár Attila (Debreceni Egyetem, Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszék): Termospray mintabevitel alkalmazásának lehetőségei az atomspektrometriában és a mikrofluidikában.

3. **Plenáris előadások** a szervezők felkérése alapján (elhangzásuk sorrendjében):

Ágoston Csaba, **Pusztai Krisztina** (KVI-PLUSZ Kft., Budapest): Az engedéllyel végzett lakossági avarégetés hatása egy medence helyzetű település levegőminőségére;

Dernovics Mihály¹, **Both Eszter Borbála**¹, **Jókainé Szatura Zsuzsanna**¹, **Magyar Anna**² (¹Szent István Egyetem, Élelmiszertudományi Kar, Alkalmazott Kémia Tanszék, Budapest, ²MTA-ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport, ELTE Szerves Kémiai Tanszék, Budapest): Gyakorlatba vont szelén fitoremediációs rendszer bemutatása egy kínai példán keresztül;

Kántor Tibor (Magyar Földtani és Geofizikai Intézet, Budapest): A magyar spektrokémiai vándorgyűlések és kapcsolódó konferenciák résztvevői és témái történeti visszatekintésben;

Fodor Marietta¹, **Rácz Anita**² (¹Szent István Egyetem, Alkalmazott Kémia Tanszék, Budapest, ²MTA Természettudományi Kutatóközpont, Budapest): Egy környezetbarát analitikai módszer az élelmiszer-minőségbiztosításban – a NIRS;

Domokos Endre, **Varga Béla** (Pannon Egyetem, Környezetmérnöki Intézet, Veszprém): Oldott oxigén koncentrációeloszlásának felmérése egy automatikus mérőrendszer segítségével;

Geiger András¹, **Baladincz Jenő**¹, **Holló András**², **Gergő Péter**² (¹MOL Nyrt., Finomítói Termékfejlesztés MOL, Százhalombatta, ²Pannon Egyetem, Mérnöki Kar, MOL Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézet Tanszék, Veszprém): Használt gumiabroncsok újrahasznosítása, útminőségjavítás MOL gumibitumennel;

Uramné Lantai Katalin (Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, Eger): Szmoghelyzet-elemzés az Észak-magyarországi régióban;

Raisz Iván, ifj. **Raisz Iván**, **Sándorné Raisz Ildikó** (ENVIRO-PHARM Kft., Felsőzsolca): Szennyvíziszapból talajkondicionáló készítmény előállítás energiakinyeréssel.

4. A két konferencia hallgatóságának részvételével zajlott az MTA Spektrokémiai Munkabizottságának ülése, melynek tárgya **Mihucz Viktor Gábor** (ELTE) MTA doktori elővédése volt.

A fentiekben túl a két konferencia szekcióüléseinek összesen 44 szekció-előadás hangzott el beleértve a KAT2017 konferencia immár hagyományos ifjúsági szekciójának három előadását is. E konferencián már harmadik alkalommal kaptak lehetőséget környezetvédelmi szakközépiskolákban a konferencia évében vagy azt megelőző évben végzett/végző diákok legszínvonalasabb és legérdekesebb dolgozataik bemutatására. Az előadókat az egyes iskolák szakmai zsűrije választotta ki.

A poszterszekcióba jelentkező résztvevők összesen 10 poszteren – rövid szóbeli ismertetés mellett – mutatták be eredményeiket.

Az érdeklődők fentiekben ismertetett program részleteit a két konferencia honlapján tanulmányozhatják: <http://www.kat2017.mke.org.hu/>, <http://www.spektrokemia.mke.org.hu/>.

A szervezők ezúton is köszönetüket nyilvánítják az Egyesület titkárságának hagyományosan színvonalas, gondos munkájukért.

A Magyar Spektrokémiai Vándorgyűlés évenként, a Környezetvédelmi Analitikai és Technológiai Konferencia két évenként kerül megrendezésre, tehát 2018-ban számíthatunk újabb MSV rendezvényre, és 2019-re tervezik a szervezők a legközelebbi KAT Konferenciát. A konferenciák szervezői kifejezték azt a reményüket, hogy a jövőben is együttműködhetnek az aktuális rendezvények megszervezésében.

Buzás Ilona – Mihucz Viktor Gábor

KITÜNTETÉS

Átadták a Magyar Gyógyszerkutatásért 2017. évi díját

Az MTA Kémiai Osztálya felolvasóülést és ünnepélyes díjátadást tartott 2017. október 25-én, ahol a magyar gyógyszergyártás közelmúltjának legnagyobb sikertörténetéről, a cariprazin előállításáról és piaca kerüléséről számolt be Greiner István, a Richter Gyógyszergyár Nyrt. kutatási igazgatója. A beszámolót követően a sikerben oroszlanrészt vállalt **Bogsch Erik** vezérigazgatónak átadták a Magyar Gyógyszerkutatásért díjat.

A kitüntetettnek gratulálunk a sikerhez és további eredményes éveket kívánunk a vállalat élén, a Richter gyár kollektívájának pedig újabb sikereket kívánunk az eredeti gyógyszer-molekulák felfedezésének rögzös, de nagyon felemelő érzésekkel járó útján!

